

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Viite: Seura- ja harrastuseläinten neuvottelukunnan lausunto luonnokseen laiksi eläinten hyvinvoinnista

Eriävä mielipide Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan lausuntoon luonnoksesta laiksi eläinten hyvinvoinnista

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on antanut lausunnon eläinten hyvinvointilakiluonnoksesta. Lausunto on pääosin neuvottelukunnan yhteisen näkemyksen mukainen. Evira ei kuitenkaan yhdy lausuntoon seuraavilta osin.

Eläinten hyvinvoinnin valvontaa ohjaavana keskusviranomaisena Evira ei kannata neuvottelukunnan näkemystä, että käytännössä valvontaa tekevien pätevyysvaatimuksena tulisi olla eläinlääkäri aina, kun valvonnassa on tarkoitus mitata eläimen hyvinvointia, tai että eläinlääkäriä tarvitaan aina, kun kyse on epäilyyn perustuvista tarkastuksista. Evira ei myöskään yhdy neuvottelukunnan kantaan, että eläinsuojeluvalvonnan päätösvastuun tulisi aina olla maakunnassa eläinlääkärillä.

Lakiluonnoksen 72 §:n mukaan maakunta suunnittelee eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä sekä ohjaa ja valvoo eläinten hyvinvointimääräysten valvontaa toimialueellaan. Lisäksi maakunnan tehtävänä olisi suorittaa muita laissa sille osoitettuja tehtäviä. Pykälän perustelujen mukaan maakunnalla voisi olla palveluksessaan eri koulutustaustan omaavia eläinten hyvinvoinnin valvontaa tekeviä virkamiehiä. Maakunta päättäisi hallintosäännössään tehtävien tarkoituksenmukaisesta delegoinnista viranhaltijalle huomioiden kuitenkin Euroopan unionin mahdolliset säännökset koskien virkamiehen koulutustaustaa.

Virallista valvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaa pätevyyttä ja kokemusta ja asetuksen liitteessä säädetään virallista valvontaa suorittavan henkilöstön koulutuksen aihealueista. Lisäksi eläinlääkärin ammatinharjoittamisesta annettu laki edellyttää eläinlääkärin pätevyyttä henkilöstöltä, joka suorittaa eläinlääketieteellistä päätöksentekoa, kuten eläinten terveydentilan ja sairauksien toteamista. Lakiluonnoksen mukaan tulevaisuudessa maakunnissa eläinsuojeluvalvontaa voisi siis tehdä valvonta-asetuksen mukainen pätevä henkilö.

Evira kannattaa lakiluonnoksen muotoilua sekä eläinsuojeluvalvonnan roolin mahdollista laajentamista muille maakunnan päteväksi katsomille valvonta-asetuksen mukaisille ammattilaisille (esimerkiksi maatalous- ja metsätieteiden maisterit kotieläintieteiden aloilta sekä filosofian maisterit biologian eläintieteiden aloilta).

Evira katsoo, että eläinsuojeluvalvonnan kokonaisuudelle olisi hyvä, että valvontaa tekisivät monenlaisen koulutustaustan omaavat henkilöt, mikä toisi valvontaan uusia mahdollisuuksia, joustavuutta sekä monipuolista ammatillista osaamista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin esim. pareittain tehtävät tarkastukset sekä tuotantoeläintilojen otantaan perustuvien eläinsuojelutarkastusten sekä tuotantoeläimiin kohdistuvien tukivalvontojen tekemisen yhdessä. Maakunnat ovat erilaisia, joten niille tulisi jättää vastuu järjestää eläinsuojeluvalvonta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Osa eläinsuojelutarkastuksista vaatii eläinlääketieteellistä osaamista. Osassa kuitenkin tarkastetaan eläinten hyvinvointia ja pito-olosuhteita, joiden arviointia voivat tehdä myös muut pätevät ammattikunnat.

Kaikissa maissa ei eläinten hyvinvoinnin valvonnassa edellytetä eläinlääkärin tutkintoa. Esimerkiksi Ruotsissa vajaalla 200 eläinsuojeluvalvontaa tekevällä henkilöllä on muu kuin eläinlääkärin tutkinto (esim. agronomi, biologi tai etologi).

Evira katsoo myös, että lausunnon ns. luotettavuusolettamaan liittyvistä väitteistä tulee osin virheellinen käsitys. Se, että oikeudessa langettavaan tuomioon ei tarvittaisi muuta näyttöä kuin eläinlääkärin oikeudessa kertomat havainnot ja että muun henkilön kuin virkaeläinlääkärin tai poliisin antamia lausumia ei eläinsuojeluasiassa katsottaisi automaattisesti luotettavaksi näytöksi, on harhaanjohtava.

Luotettavuusolettama liittyy virkamiesasemaan eli virkamiehillä on lähtökohtaisesti virkavastuun mukainen luotettavuusolettama. Virkamiehen pitää kuitenkin olla myös asiantuntija siinä asiassa, josta hän todistaa. Eläinsuojelutapauksissa on laadultaan monenlaisia kysymyksiä, joissa tarvitaan virkamiehen tai viranhaltijan (esim. poliisi) havaintoihin perustuvaa todistelua. Osa asioista on sellaisia, joissa tarvitaan eläinlääketieteellistä koulutusta, mutta eivät läheskään kaikki. Tällä hetkellä kunnaneläinlääkärit nauttivat eläinsuojelutapauksissa luottamusta tuomioistuimessa, sillä käytännössä he ovat olleet ainoa nykyisen eläinsuojelulain mukainen ammattiryhmä, jolla on ollut "eläinosaamista". Tulevissa maakunnissa eläinsuojeluvalvonnan roolia on kuitenkin suunniteltu laajennettavaksi myös muille maakunnan päteväksi katsomille valvonta-asetuksen mukaisille ammattilaisille, tällöin tilanne tullee olemaan toinen. Tuomioistuimen tehtäväksi jää kussakin tapauksessa perusteellisesti ja tasapuolisesti vapaalla todistusharkinnalla arvioida kaikkien todisteiden, mukaan lukien virkamiehen tai viranhaltijan todistajana antamien lausumien, ja muiden seikkojen näyttöarvo.

Taina Mikkonen

Ylitarkastaja, Evira

Seura- ja harrastuseläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnan jäsen